

КОНГРЕС НА КУБИНСКИТЕ СПЕЛЕОЛОЗИ

Д. А. Лилиенберг

От 3 до 22 ноември 1970 г. в град Хавана се състоя конгрес на спелеолозите, посветен на 30-годишния юбилей на Кубинското спелеоложко дружество. Това беше голямо събитие в научния живот на страната, тъй като Спелеоложкото дружество в своята дейност е било тясно свързано с революционното движение и по-късно става ядро на младата Кубинска академия на науките. През всички тези години негов председател е бил един от най-големите спелеолози в света — А. Нунес Хименес (сега председател на Кубинската академия на науките).

В работата на конгреса взеха участие и видни партийни и държавни дейци: членът на секретариата на ЦК на Кубинската комунистическа партия Блас Рока, министрите Б. Кастиля и А. Ябур и др.

На него присъстваха и учени от България, Румъния, СССР, Унгария, Франция и Чехословакия. Освен пленарните заседания на конгреса работиха и девет секции: география и геоморфология, общо карстознание, подземни води, обща спелеология, биоспелеология, спелеопалеонтология, спелеоархеология, спелеоложка номенклатура и символика и любителска спелеология. Всичко бяха изнесени 92 доклада.

Конгресът беше открит в залата за конференции „Камилио Сиенфугос“ на Националния Капитолий от председателя на Кубинската академия на науките А. Нунес Хименес. След това с приветствие към присъстващите се обърна най-старият географ на страната — проф. С. Масип.

В секцията по география и геоморфология в центъра на вниманието бяха два доклада. С. Исалге и С. Масип проследиха развитието на географията в Куба за последните 100 години, подчертавайки прогресивната роля на географите в обществения живот на страната и значителното развитие на комплексните изследвания на природата след победата на революцията. Едно от най-ценните постижения е Националният атлас на Куба, подготвен с помощта на учени от социалистическите страни и излязъл от печат в Москва в началото на конгреса. В доклада на Д. А. Лилиенберг бяха разгледани основните проблеми от геоморфологията на Куба (морфоструктурните особености, заравнените повърхнини и изветрителните кори, морските и речните тераси) и свързаните с тях закономерности на карстообразуването. Останалите доклади в тази секция бяха посветени на регионал-

ни геоморфоложки изследвания. В тях се съдържат интересни фактически данни и бяха засегнати множество дискуссионни въпроси.

В секцията по подземни води голям интерес предизвикаха докладите, засягащи въпроса за използване на карстовите води за напояване на ценни селскостопански територии. Към тях се отнасят преди всичко докладите на Х. Албеара за геоложките условия на залягане на подземните води и на В. Панош и О. Щелцл за особеностите на хидрологията на карстовите равнини в Куба.

Наред с това беше повдигнат и въпросът за влиянието на младите евстатически издигания на нивото на океана и настъпилите изменения на режима на подземните води на сушата.

На заседанията на секцията по общо карстознание Л. Якуч анализира влиянието на кватернерната еволюция на климата върху развитието на карстовите процеси. Той много справедливо подчерта, че интензивността на карстовия процес зависи не само от абсолютното съдържание на въглероден двуокис в атмосферата, но и от много други природни фактори, които в различни природоклиматични зони имат различна интензивност. Поради това хипотезата на Ж. Корбел за слабата интензивност на развитието на карста в тропичната зона е необоснована. Тези изводи се съгласуват със заключението в доклада на Д. А. Лилиенберг, че в основата на диференциацията на карстовите процеси лежат литологоструктурните условия, а тяхната модификация е отражение на климатогеогенетическите особености.

В обстоен доклад, изнесен от А. Нунес Хименес, В. Панош и О. Щелцл, беше разгледана спецификата на тропическия карст на о. Пинос. Много категорично бяха отхвърлени представите на Г. Леман, че коническият карст е типичен само за тропиците. Те обаче не отидоха по-нататък в своите изводи и не подчертаха, че формите на коническия карст са свойствени и за други морфоклиматични зони (хумидни, аридни, нивални) и че тяхното присъствие никак не означава наличието на тропични палеогеографски условия в даден район.

Значителен интерес на заседанията на тази секция предизвикаха докладите, засягащи приложението на точни методи в изучаването на карстовите процеси.

В секцията по обща спелеология главният въпрос, който беше предмет на обсъждане, се отнасяше до генетическата класификация на пещерите в Куба, предложена от А. Нунес Хименес. Той отделя следните типове пещери: флювиални, вадозни, фреатически, морски, фреатико-морски, фреатико-флювиални, тектонико-вадозни, еолови, кластични. Генетическите типове се подразделят на подтипове.

Голям интерес предизвика съобщението за подготовката на обобщаващ труд за пещерите в Куба (генерална спелеологическа енциклопедия), включващ 25 000 обекта и библиография на спелеоложката литература.

Цяла редица доклади бяха посветени на изучаването на големите пещерни системи в Куба.

В друг доклад, изнесен пак от А. Нунес Хименес, беше дадена нова класификация на натечните образувания. Наименованията на новите форми бяха препоръчани за използване и в международен мащаб. В доклада на В. М. Муратов бяха разгледани принципите за съставяне на регионални стратиграфски схеми на пещерните наслаги и използването им за палеогеографски реконструкции по примера на Кримо-Кавказката област.

На заседанията на биоспелеоложката и палеонтологката секция се разгледаха някои общи въпроси: нови видове животни, намерени в пещерите на Куба, проблемите на спелеоложката медицина и възможностите за балнеоложкото използване на пещерите; перспективите за отглеждане на гъби в промишлени мащаби в пещерите и др.

В спелео-археологическата секция особено ценни бяха докладите с конкретни данни от проведени изследвания. В частност в пещерата Фунче (провинция Пинар дел рио) са били направени разкопки на докерамическата култура, възрастта на която, съдейки от радиологическите анализи, не е по-млада от 4000 години.

Официалната научна част на конгреса завърши на 13 ноември с голяма заключителна реч на А. Нунес Хименес.

В свободното време между заседанията се състояха и екскурзии до една от най-красивите пещери в Куба — Белямаар, и класическия район на развитието на коническия карст (могот) — Винялес (Сиера де лос Органос).

От 14 до 17 ноември за делегатите на конгреса беше организирана екскурзия в провинция Матансас. Тук в района на прекрасната пещера Ла Плюма беше построен временен туристически лагер и участниците проведоха самостоятелни изследвания на карста: етажирността на пещерата, пещерните наслаги, биоспелеоложки изследвания и други. През следващите дни за отделни групи делегати бяха организирани екскурзии на п-в Икакос, планината Сиера дел Росарио и провинция Ориенте.

Кубинските спелеолози следва да бъдат горещо поздравени за големите и ценни изследвания на пещерите в своята страна.

Превел от руски език: К. Мишев